

Зелена сталь і нові експортні напрямки: як Метінвест змінюється під час війни — The Page

Операційний директор Групи Метінвест Олександр Мироненко дав велике інтерв'ю діловому виданню The Page, в якому розповів про результати компанії у 2024 році, енергетичні інвестиції, логістику та експорт, зелену сталь і СВAM, ситуацію в Покровську, а також військове виробництво.

Металургійні комбінати Групи вийшли на 75% потужності

Як Група Метінвест завершує 2024-й?

Рік вийшов досить важким, тому що ми не очікували такого падіння цін: зараз вони на 30-40% нижчі за прогнозовані. Якщо говорити про металургію, Групі вдалося зберегти у виробництві п'ять доменних печей — три на «Запоріжсталі» і дві на «Каметсталі» — та всю лінійку прокату. Ці металургійні заводи вийшли приблизно на 75% потужності порівняно з ситуацією до повномасштабного вторгнення. З урахуванням зруйнованих комбінатів у Маріуполі металургійне виробництво Метінвесту сьогодні становить близько 35-40% від довоєнних обсягів. Металурги підтримують такі обсяги виробництва внаслідок того, що у нас відкрився експорт через морські порти.

У секторі ГЗК, скажімо так, є різноспрямовані вектори. З одного боку, ми починали рік із досить скромними очікуваннями щодо виробництва — близько 1 млн т залізорудної сировини на місяць. Ритмічна робота портів забезпечила сталий попит від металургів в Україні, і на кінець року ми вийшли на 1,6 – 1,7 млн т на місяць. Це становить 40–50% потужності проти 2021 року.

Сьогодні працюють три гірничозбагачувальні комбінати Групи. Ми були вимушені вивести в простій Інгулецький комбінат — через високі тарифи на імпорту електроенергію під час знезрумлених. Через специфіку виробничого ланцюга й великі енергозатрати підтримувати його роботу стало неефективно. Усіх працівників з Інгульця розподіляємо по інших підприємствах Групи у Кривому Розі, щоб не втратити кістяк людей і мати змогу відновити виробництво, щойно з'являться умови для цього.

Центральний і Північний ГЗК працюють досить непогано. Південний ГЗК дуже сильно потерпає від обмежень електроенергії через ракетні удари по Україні, і ми змушені балансувати споживання. Тому просто зупиняємо там частину обладнання.

Перші когенераційні установки Метінвесту запрацюють у січні-лютому 2025

Чи Метінвест розглядає будівництво розподіленої генерації для окремих підприємств? Я маю на увазі когенерацію, газотурбінні чи газопоршневі установки. Чи для великих ГЗК все одно не вистачить потужності?

Гірничодобувна та металургійна галузі досить енергозатратні. Ми порахували: щоб повністю покрити наші потреби в електроенергії власною генерацією (газотурбінною, сонячною тощо), нам доведеться

інвестувати близько \$450 млн. Це тільки щоб встановити ці когенераційні установки. На жаль, в нинішньому стані ми не можемо собі дозволити таких великих інвестицій.

Сьогодні ми розробили інвестпроект когенерації на \$20 млн для «Каметсталі». Закупили установки, постачання яких заплановано на грудень 2024 року. Наступним кроком буде Північний та Центральний ГЗК, ці проекти плануємо запустити в січні-лютому 2025-го. Власну генерацію для «Каметсталі» та Північного ГЗК ми планували запустити трохи раніше, але за цими установками стоїть дуже велика черга.

Когенерація живитиме обладнання, що є критичним для відновлення виробництва після шатдауну. Наприклад, ми розуміємо, що буде ракетна атака, і запускаємо установки. Вони підтримують обладнання, і навіть у разі влучання в енергетичну інфраструктуру ми не втратимо критичного обладнання і не допустимо аварій.

На «Запоріжсталі» ситуація трохи краща, там більше власної генерації. Енергоспоживання на Південному ГЗК ми можемо балансувати просто через зменшення виробництва.

Як балтійські порти відкрили нові напрямки експорту

Як змінилися логістичні й сировинні ланцюги Metinvestу? Ви перейшли на імпорту сировину?

Навпаки, ми намагаємося максимально відмовитися від імпорту сировини й працювати лише на тому, що добуваємо в Україні. Якщо до великої війни ми здійснювали масовий імпорт коксівного вугілля для коксохімів, то нині працюємо суто на українському вугіллі. Імпорт використовуємо тільки там, де це доцільно. Наприклад, відновили імпорт вугілля для вдвудання пиловугільного палива в доменні печі. Після відкриття портів імпортуємо це вугілля морем і забезпечуємо ефективність через зниження витрат природного газу.

Також повністю перейшли на власну залізородну сировину. Відмовилися від постачання з боку третіх осіб, які нам доставляли аглоруду на наші аглофабрики, і працюємо тільки на своєму концентраті. Намагаємося максимально завантажити власні потужності й працювати з українськими виробниками. Наприклад, марку Г беремо в наших партнерів із ДТЕК, марку К – із шахти в Покровську.

Класична вугільна шихта для коксохіму складається з чотирьох марок – К, Г, Ж і ПС, проте зараз ми працюємо на двокомпонентній шихті з марок К і Г. Так, якісні показники коксу трохи знизилися, але все одно на цьому можна працювати й використовувати власне вугілля, мінімізуючи імпорт, щоб бути економічно ефективними.

Що стосується інших напрямків імпорту сировини, ми поступово їх відновлюємо, але в невеликих обсягах, для супутніх виробництв.

Зрозуміло, що нам довелося перебудувати експорт на початку вторгнення, коли порти були закриті. Ми мали експортувати все залізницею, і це були досить значні обмеження. Вивозили через Польщу на північ, до Гданська, Свіноуйсьце та інших портів. Вивозили туди концентрат, щоб максимально закрити потреби пулу виробників, які його використовують у власному виробництві у прикордонні з Україною. Також працював логістичний ланцюг на південь, до румунського порту Констанци.

Коли порти відкрилися, звісно, стало трохи легше. З огляду на це ми, власне, й наростили обсяги виробництва на ГЗК.

Насамперед експорт залізорудної сировини йде до Китаю, а також до Європи – як залізорудної сировини, так і металу. Сьогодні ми закриваємо навіть ті ринки у Північній Європі, куди раніше ніколи не експортували, — до Фінляндії та трохи до Швеції.

Тобто завдяки польським портам Метінвест отримав новий напрямок експорту?

Так, Фінляндія і Швеція — це нові для нас ринки. Вони стали певним викликом — там досить вимогливі користувачі, які потребують дуже високої якості продукту. Ми освоїли й нові види продукції зі збільшеним вмістом заліза тощо.

Що по заводах в Європі

Як розвиваються європейські заводи Групи, чи зросла їхня частка в загальному виробництві?

Вона досить незначна. Нагадаю, за кордоном у нас є чотири заводи:

- Promet Steel у Болгарії виробляє арматуру та сортовий прокат;
- Ferreria Valsider в Італії має можливість виробляти гарячекатані рулони та товстолистовий прокат;
- Grametal в Італії, який може виробляти товстолистовий конструкційний прокат;
- Spartan UK у Великій Британії, який може виробляти товстолистовий прокат.

Сукупна частка цих заводів становить до 10% від загального виробництва Групи. Основні потужності все ж таки сконцентровані в Україні.

Війна вплинула на інвестиційні плани та плани розвитку окремих заводів?

Поки в Україні йде велика війна, ми не можемо інвестувати в країну великі кошти через безпекові ризики й неможливість залучення кредитного фінансування на територію, де відбуваються бойові дії. Тому обрали стратегію з підтримання основного обладнання в належному стані. У 2024-му обсяг інвестицій (CAPEX+OPEX) сягає близько \$670 млн на всіх наших виробничих майданчиках: Кривий Ріг, Кам'янське, Запоріжжя і Покровськ. Виконуємо всі планові ремонтні роботи й робимо певні інвестиції, які дають нам змогу швидко стартувати з великими проєктами, як тільки це стане можливо.

Як зелена сталь в Італії вплине на модернізацію українських заводів

Останній гучний проєкт Метінвесту — це інвестиційна угода з урядом Італії про завод із виробництва зеленої сталі в Пйомбіно.

Так, наприкінці листопада Група підписала угоду з урядом Італії про будівництво нового заводу в Пйомбіно на півночі країни. Це буде завод потужністю 2,7 млн тонн сталі на рік, повністю зелена металургія. Вартість проєкту — 2,5 млрд євро (переважно кредитні кошти європейських фінансових інститутів і банків), і будувати його ми будемо в партнерстві з італійською металургійною компанією Danieli.

Пйомбіно має стати прикладом того, який вигляд матимуть наші металургійні майданчики в Запоріжжі й Кам'янському в майбутньому. Проєкт також стане поштовхом для підвищення якості нашої залізорудної сировини з Кривого Рогу.

Тобто він автоматично дасть змогу залучити інвестиції в Україну й після завершення війни. Ми вже маємо розроблену стратегію для України на \$8 млрд.

Коли саме запланована її реалізація? І чи є в цьому плані модернізація і зміна технологій «Каметсталі» та «Запоріжсталі»?

Початок проєктів — як тільки настане сталий мир в Україні, щоб можна було починати дискусії з партнерами щодо реконструкції та будівництва сучасних заводів і тут.

Завершення бойових дій і підписання мирної угоди для нас буде відправним пунктом, щоб починати формувати майбутню конфігурацію Групи в Україні. Тобто, що ми робимо в першу чергу, що робимо в другу.

Зараз ми маємо проєкт із будівництва заводу в Пйомбіно. Є плани поступової модернізації ГЗК у Кривому Розі. Що стосується металургійних майданчиків, в інвестплані є досить велика кількість напрямів.

Ми розглядаємо можливість докорінної модернізації виробничого обладнання на «Каметсталі». Є різні технічні конфігурації, як перебудувати комбінат. Наприклад, смельгер, конвертер, піч і сучасні ливарно-прокатні блоки. Або це буде установка з відновлення заліза, електропіч і також ливарно-прокатний модуль.

Для «Запоріжсталі» також є багато варіантів — цілий набір опцій, що залежатиме від обсягів фінансування, яке ми зможемо залучити в Україну.

Коли може запрацювати завод у Пйомбіно?

Інвестпроєкти такого рівня розраховані щонайменше на п'ять років. За угодою з регіоном Тоскани, завод має запрацювати у 2028-му.

І хочу зауважити, що сума інвестицій у 2,5 млрд євро ляже на всіх учасників проєкту — частково ми, частково Danieli, і досить значна частина — це залучені фінансові установи Італії і ЄС.

Що по інвестиційних планах на 2025-й?

Ми готуємося розпочати у 2025 році два великі проєкти:

- Ремонт доменної печі №9 на «Каметсталі», ми туди вкладаємо \$20 млн.
- Проєкт згущення хвостової пульпи на Північному ГЗК, це абсолютно нове будівництво.

Я вже казав, що в Україні ми обираємо ті проєкти, які потім нам дадуть змогу стартувати з модернізацією.

Що по СВАМ

Цього року в українському металургійному словнику з'явилося нове поняття — СВАМ. Можна трохи докладніше про це?

СВАМ, або механізм вуглецевого коригування імпорту, — це транскордонний тариф на викиди вуглецю. Євросоюз почав його впроваджувати у 2023 році, в ЄС нові правила набудуть чинності з 2026 року. За розрахунками аналітиків GMK Center, втрати українського експорту через СВАМ до 2030 року можуть перевищити \$4,6 млрд.

Сьогодні СВАМ, обмеження на викиди вуглецю в атмосферу, для України здаються досить віддаленою перспективою. Європейський Союз поступово вводить мита залежно від вуглецевого навантаження на тону виробленої продукції. Проте після 2034 року вони зроблять нас неконкурентоспроможними. Саме тому ми всі й дивимося на зелену металургію.

Скільки коштуватиме зелена модернізація комбінатів Групи?

За попередніми розрахунками, це коштуватиме нам близько \$8 млрд. І справа не лише в сумі. Навіть за умови залученого фінансування це дуже масштабні проєкти, на реалізацію яких нам потрібно від семи до десяти років.

Навіть за найоптимістичнішого сценарію, що війна в Україні закінчиться у 2025 році, до 2032-2034 ми не встигнемо модернізувати все металургійне виробництво в Україні.

Тому ми вже сьогодні намагаємось пояснити регуляторам ЄС, що СВММ просто закrije всю українську економіку. Має бути якась перехідна модель із планом модернізації, планом інвестицій, початком будівництва і переходом української металургії на європейські стандарти виробництва зеленої сталі.

Яку роль у цій дискусії з ЄС може зіграти українська влада?

Суто переговорну. Йдеться про лобювання інтересів українських металургів і гірників у Європі. Я кажу не лише про Metinvest, а й про ArcelorMittal, і групу DCH (в «Інтерпайп» ситуація краща, вони одразу побудували зелений завод). Ми потребуємо досить великої підтримки від української влади, щоб зробити цей перехід м'якшим. Щоб ми встигли це зробити й не втратити ані робочих місць, ані податкових надходжень до бюджету.

Що по фінансах

Нещодавно Група запропонувала власникам єврооблігацій викупити їх. Як розвивається ситуація?

Зараз усе йде за планом. Жодних змін, ми виконуємо всі зобов'язання.

Чи будуть ваші акціонери задоволені фінансовими підсумками 2024-го?

Давайте ми завершимо 2024 рік, тоді й подивимося на підсумки.

Що навколо Покровська

Яка ситуація в Покровську?

Ми всі бачимо ситуацію в Покровську, як змінилася лінія фронту за останні кілька місяців. Ми призупинили роботу ВПС-3 «Метінвест Покровськвугілля» в Піщаному. На інших ділянках вживаємо максимальних заходів, щоб люди взагалі не перебували на поверхні й могли працювати безпечно.

Робимо все від нас залежне, щоб Покровськ залишався українським. Цього року ми витратили на фортифікації навколо Покровська, Нью-Йорка і Добропілля вже майже 400 млн грн. Зараз і Велику Новосілку укріплюємо, риемо там протитанкові рови. Щодня на будівництві фортифікацій працює 34 одиниці нашої техніки. Від 40 до 60 наших співробітників облаштовують ВОПи, РОПи (взводні й ротні опорні пункти – The Page) та інші об'єкти.

Скажімо так: займаємося не тільки виробничими процесами, але й беремо активну участь в обороні міста.